Nr. 79. Anulu XXXI.

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a ese de 2 ori: Mercures si Duminec'a, Fói'a, candu concedu ajutóriele. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl. pe 1/2 3 fl. v. a. Tieri esterne 16 fl. v. a. pe unu anu séu 3 galbini mon. sunatória.

Brasiovu 25|13 Octobre 1868.

Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tax'a timbrala a 30 cr. de fiacare publicare.

MONARCHI'A AUSTRIACA.

Transilvani'a.

Brasiovu 22. Oct. Astadi dupa 9 óre noa comisiune a magistratului de aici cá tribunalu penalu la requisitionea tribunalului seasnalu alu Muresiului mi cercetà cancelari'a, confiscandu toti Nrii „Gazetei Transilvanei", in cari se afla subscrieri pentru pronunciamentu, fora se lase la redactiune macaru unu numeru: totu odata presentà comisiunea una citatiune cu data 18 Oct. 1868 Nr. 2120, prin care se citéza redactorulu pe 27 Octombre la 9 óre diminéti'a la tribunalulu din Muresiu Osiorheiu. Redactorulu morbosu pretinse a se lua parerea medicilorn jurati si tribunalului de aici, ca pe langa sterea morbului seu ei este preste putintia fora pericolu de viatia a intreprinde calatori'a la Muresiu Osiorheiu si se adresà catra inclitulu tribunalu, cá conformu si in puterea §§ 43 si 12 din o. pr. pen. se strapuna executorea cercetarii ulteriore pe calea delegatiunei la magistratulu localu, cá tribunalu penalu. Tóta lumea scie, ca „Gazet'a" a reproduasu fora schimbare de o litera acele subscrieri la pronunciamentu din „Federatinea", cari cu confiscarea acésta se curma cu totulu. — In dilele viitórie la Blasiu se va luá inainte cercetarea speciale la judeciulu localu de acolo cu pronunciamentistii incaminati.

† Luni petrecuramu la cas'a eternitatii pe una cetatiana si negutiatoriu iubitu si stimatu de toti Manase Dima, care abea in alu 26 anu disparù d'intre noi. O mormentare stralucita e dovad'a pretiuirii repausatului, care se eternisà si cu fapt'a nationala si umanitaria, lasandu la scólele romane una suta fl. si pentru scopu umanitariu militariu 50 fl. Cuventarile funebrali si doliulu pré stimatei familie si a tuturoru amiciloru ei, sunta dovada de stim'a catra repausatulu. Fia'i tieren'a usióra! —

— Tergulu Brasiovului din septeman'a asta esi cam de midilocu. Tergulu de vite fù restrinsu la casi si rimatori, éra vite cornute lipsira cu totulu. Din'a tergului aduna multa poporu in piaciu, inse nu se pré lauda manufactorii si negutiatorii cu vendieri mari. Caus'a e lips'a cercularii banilorn de una, si pretiulu celu mare alu manufactelorn de alta parte. Tergulu de vite s'au opritu in totu Ardealulu.

Pentru studenti. In 20 Novembre se incepe cursulu de telegrafia pe 3 ani in Pest'a redicatu de ministeriu. Intre 18 si 30 ani cu studiulu de 6 classe gimn., cari scia limb'a germana si maghiara, se potu indrepta cu suplicele pana la 31 Octombre la ministeriulu de comerciu sectiunea telegrafica (Untere Donauzeile Nr. 2 im 3. Stock). La intrare se platesca 8 fl.

Focurile se ivescu desu in mai multe parti. Tocma ni se spune ca si in Tohanulu vechiu a mistuitu éra dusmanulu acestu elementu averile si straneur'a la' vro 52 familii, cari au remasu avisate la mil'a indurarii. Cladiri de petra si midilócе de stinsu!

Domnule Redactoru!

Comisiunea dietale de 25 esmisa in cestiunea scóleloru se adresa catra asia numitii barbati de specialitate cu un'a intrebare in supremulu gradu captiósa si fatala: Se se introduca scóle de statu, fara caracteru confesionale!

Care individu, care profesoriu, directoriu, barbatu de specialitate inca pre atatu de genialu va cuteza a da unu respunsu la acea intrebare de viatia si mórte, dela sine, in numele tuturoru coreligionariloru sei? Adres'a sa de comisiune este cu totulu gresita; ea trebuea se se adreseze catra representati'a naturala a confesiuniloru, care nu este si nu póte fi alt'a, decatu: Sinodulu amestecatu. Cestiunea instructiunei scolastice este comuna omenimei intregi, éra a scoleloru confesionali este comuna tuturoru individiloru cati se tienu de scolasi ritu si confesiune. Comisiunea dietale trebue se scia macaru atata; apoi dera oc vrea es cu asemenea cercari?

Unu fostu dascalu.

Intrebare

adresata onoratului oficiolatu alu cottului Albei inf.

Comun'a Blasiu in a. tr. a depusu in manile acelui Onoratu 140 fl., era cu inceputulu verei acesteia alti 120 fl., pentru care se i se procureze o tulumba. Alte comune au facutu si ele ce au potutu spre a se provedé cu acelu instrumentu necesariu pentru sperarea averei loru de fiacare.

Scurtu dein partea Blasiului s'au depusu pretiulu tulumbei de multu, si tulumb'a totu nu mai vre se vena.

Pentru acést'a mi iau cutezare a intrebá pre on. si maritulu oficiolatu alu Albei inf., candu si ce mesuri are de cugetu a luá pentru cá tulumb'a platita se capete voia de a veni la Blasiu?

Sperezu, ca intrebarea acést'a nu mi se va luá in nume de reu, pentru ca aci nu este vorba de orece pretensiune de a participá la treburile comitatului, ci numai de capetarea midilocelorn necesarie spre a ne scapá de focu, cari midiloce leamu platitu cu banii nostri, — apoi cá se avemu cete ceva, este si in interesulu domniloru, pentru cà almentre nu le potemu plati darile.

Blasiu 14. Oct. 1868.

Unu elotu.

— Una parte din alta corespondintia. In Veneri'a trecuta salutaramu in miediu-locu nostru pre D. Alesandru Romanu, membrulu societatii nostre academice, carele intru reintorcerea sa dela Bucuresci trecù prein Blasiu. Venirea acestui aperatoriu resolutu alu causei nostre fù salutata cu bucuria de totu publiculu de aici. Iunimea studiosa spre a dá spresiune de semtiementele sale catra óspele benevenitu, improvisa unu ducatu de fiacle. Despre salutatiunea junimei si respunsulu dlui Romanu credu, cá nece denunciantii nostri — de si spre laud'a loru cauta se marturisescu, ca in reutate si ne rusinare intrecu pre cei mai alesi denunciantі dein dilele lui Tiberiu — nu voru poté vorbi rele. Bietii de ei! sunta de compatimitu, ca au scapatu una ocasione de a se comendá.

— In 3—5 au decursu alegerea de deputatu dietale in Baranbantiu. Candidatulu ungariloru A. Barcsai a capatatu 305 voturi, éra alu romaniloru d. Nicolau Gaetanu numai 223 prein urmare a remasu in minoritate. Caus'a este, ca alegatorii romani nu au participatu la alegere, de catu in numeru forte micu: dein 1000 si mai bene, au participatu numai 200 si cate-va dieci. Prein urmare deducerile ce Közlöny face in Nr. 120, suntu false. Cá recsirea candidatului magiaru provine singuru dein nepartciparea romaniloru.

Ce se tiene de asertiulu lui Közlöny, ca la alegerea sc'a nu aru fi lipsitu studenti blasiani si aru fi tienutu cuventari, acel'a este unu neadeveru si Közlöny e pottitu se benevoiesca a revocá; ca la dein contra vomu cautá se supunemu, ca a publicatu scornitur'a sc'a cu voi'a si cu intentiune de a desteptá ura si mai mare in contr'a studentiloru dein Blasiu.

Congresulu bisericescu romanu gr. or. in Sibiiu.

(Urmare.)

Siedinti'a VII. (Continuare.) Respunse la interpelatiune: Dlu dep. Hodosiu, observandu, ca la oricare interpelatiune presidiulu s'au respunde numai de catu s'au dice, ca va respunde dupa acest'a, se róga dara de Inaltulu presidiu sa aiba bunatate a dá respunsu la acésta interpelatiune. —

Esc. S. Dlu Presied: Eu sciu ca grab'a strice tréb'a. Sa nu ganditi inse ca amu venitu prin interpelatiunea acest'a in vr'o perplesitate. Eu voiu dá deslucire.

Ce se tiene de consistoriulu archidiecesanu, corespondintiele cu guberniulu se duce in limb'a nóstra romana, (sa traiésca!) cumu se pórta in celelalte eparchii nu sciu. —

Dlu Eppu Popasu: ce se tiene de dieces'a mea, tóte corespundintiele se pórta in limb'a romana (sa traiasca!).

Dlu Eppu Ivacicoviciu: In dieces'a mea, cu locurile mai inalte corespundintiele se pórta in limb'a magiara. Inse in privinti'a acést'a congresulu se binevoésca a aduce hotarire, carei consistoriulu se va supune.

Dlu dep. Bica, face cunoscutu ca in Oradea pertractarile inca se tienu in lim'ba romana. Corespondintiele inse in limb'a romana cu locurile mai inalte se rejepta. Si unele pana astadi inca jacu pre mésa consistoriului reieptate.

Dlu dep. Borlea dice, ca desi interpelatiunea ses a fostu indreptata numai catra inaltulu Previdiu, dupa datin'a parlamentaria, au avutu congresulu dreptu a se dechiará asupra ei. Ii pare forte bine ca tot suveranii s'au declaratu, si ca au intielesu cu placere, ca in archidiecesa, precumu si in dieces'a Caransebesiului se pórta corespondintiele in limb'a romana. In privinti'a eparchii aradane, in care dupa deslucire data de Par. Eppu. Ivacicoviciu consistoriulu corespunde in limb'a magiara, si retiene dreptulu de a face in cea mai de aprópe siedintia o propunere. —

Esc. S. Dlu Presied. pune la ordinea dilei relatiunea comisiunei petitiunale.

Dlu dep. Ioanoviciu vré sa vorbésca in privinti'a objectului adusu inainte.

Dlu dep. Manin observa ca nu se mai póte. (voci: sa audimu, sa audimu!)

Domnulu deputatu Ivanoviciu, pre scurtu nu scie ce facu celelalte ministerii; inse atat'a vré se dica ca tóte petitiunile care vinu la ministeriu de cultu se primesca in ori ce limba (voci: fórte bine!)

Dlu Sig. Popoviciu dice, ca i pare reu ca Dlu Interpelante nu a estinsu interpelatiunea si mai departe, cá se fia propusu unu mediocu, ca cumu sa se póta delatorá abusurile. Ii pare fórte reu de abusurile care le aduse inainte Dlu presiedinte consistoriale (voci: Dlu dep. Borlea face mane propunere in privinti'a acest'a.)

Dlu dep. Babesiu: Fiindu ca objectulu acest'a au inceputu a se desbate fie mi ertatu a revenì la densulu; pentruca a'a trecutu cu vederea unu incidinte. Dlu interpelante precumu bine mi amu notatu, dinsulu intreba, ca are Esc. S. cunoscintia despre acesta iregulare si déca are atunci sa se ajute lucru. Déca este Esc. S. in pusetiune de a mijlocí ajutoriu, atunci devine lucru delaturatu, pentruca dupa cumu amu auditu, din partea regimului nu se rejepta scrisori scrise in limb'a romana.

Esc. S. Dlu presied: De sine se intielege, ca io nu potu satisface in privinti'a acést'a, de órece acésta causa taia in afacerile comune ale patrii nóstre. Tocm'a si eu ceru, doresc si poftescu cá si Dlu dep. Borlea egala indreptatire limbistica pentru tóte natiunalitatile. Pentru ca me rogu Dloru sa nu ne facemu ilusiune. Au

fostu în Ardélu unu periodu de tempu, candu inesai o lege sanctionata au facutu limb'a nóstra egala indreptatita, si totusi limb'a nóstra nu s'a primitu pentru totudéun'a.

Cum suntemu in Ungari'a, scést'a inca o sciti pre deplinu. Suntu apoi lucruri intetitórie, unde eu imperative suntu necesitatu la alta scriere, carea eu altmintrea nu o asi face.

Escl. Sea dlu presiedinte la casuri speciale din viati'a practica si apoi incheie:

Déca in astfelu de intemplare se intrebuintiéza in alta limba, pentru acea nu suntu romanu reu séu nationalistu reu. Déca facemu o atare abstere nu o facemu din perfidia nationale, ci numai cá causa presinte as se ajutore

Dlu dep. Maniu observa, ca Dlu interpelante au declaratu, ca face interpelatiune sea numai catra presidiu, crede dara ca in privinti'a scést'a nu se póte face nici o discussione, si i pare fórte reu, ca s'a discutatu asupr'a acestei interpelationi. —

Esc. S. Dlu presiedinte pune la ordinea dilei referad'a comisiunei petitionale privitóre la petitiunea comuneloru tienetóre de consistoriulu din Oradea mare pentru infiintiarea unui episcopu.

Dupe mai multi vorbitori d. Babesiu crede ca mai corespundatoriu ara fi, déca congresulu va rogá pe Escelenti'a Sea, cá sa aiba bunatate cá datele care se tienu de petitiunea acest'a precum si altele, avendu sfera oficiosa, sa le adune si sa le presenteze venitorului Congresu, pentru unu planu de regulare a teritorieloru eparchiali. Mai vorbira dd. Radulescu, Hodosiu, Popovitiu, Popa, apoi ies cuventulu.

Escel. Sea Dlu Presiedinte: Ne mai fiindu nimenea inscrisu la cuventu, se mi dati voia sa me esprimu si eu in privinti'a acést'a. Cele ce s'au adusu aci insinte si s'au datu in scrisu de catra fratii din partile Oradiei mare, au fostu si mai insinte convingerile si sentirile nóstre. Aci dara amu datu noi sentiementeloru acestor'a obsecsci o espressione nóua solonela.

Eu asiá suntu convinsu, ca congresulu va avé bunatate a concede descoperirele care le facu despre mine, ca tocm'a asiá amu sentitu si eu inca dela ór'a reinfiintiarei metropolici nóstre, lips'a arondarei provinciei metropolitane si lips'a reinfiintiarei unoru episcopii. Semi credeti dloru, ca eu in singuratatea mea amu si ganditu fórte multu si amu speculatu, ca cum si in ce chipu sa venimu la scopu. Sa me iertati, amu si eu nisce slabiciuni. Voiu dá dovéda faptica, ca multu amu ganditu despre lucrulu acest'a.

In anulu trecutu, facut'amu bine ori reu, veti judecá, mismu asiguratu viétí'a mea cu o suta de mii florini v. a., pentru ca mai eftina nu o dau (laritate). Din acesta suta de mii, amu taiatu este 25 mii pentru dóue episcopii reinfiintiande fara mai departe restringere (sa traiésca!)

Eu credu ca nu amu preocupatu nimic'a, nici ca voiu preocupá, si póte ca nu asiu gresi, candu asiu partini propunerea dlui dep. Babesiu, cá sa mi se incredia lucrulu acest'a mie. Eu mismu batutu capulu destulu, ca cum sa facu o mapa, care sa cuprinda tote teritoriulu nóstru, si apoi dupa aceea sa taiemu din elu cum vomu gasí mai bine. Vine dara intrebarea, ca scindu, ca provinci'a metropolitana constá dintr'unu milionu si 600 mii de poporeni, gandescu ca fatia cu poporatiunea acést'a avemu lipsa celu putienu de 5 episcopii (asiá este!) Apoi vine intrebarea, ca n'avemu „nervum rerum gerendarum[1]. Aci dupa parerea mea asi dice ca trebuie sa facemu esistinti'a episcopateloru de o potriva. Apoi, ori me ducu la Oradea mare, ori in alta locu, totu stat'a este. In privinti'a institutéloru, inca nu putemu otari, caci la inceputu ne potu fi destulu dóue institute teologice si pedsgogice; cu vreme póte fi necesitate si de a-lu treilea institutu, dara acum sa fimu cu crutiare (asiá este), caci avemu multe lipse a intempiná. Déca dara primiti propunerea dlui dep. Babesiu, eu inca voiu primí incredierea congresului, si me voiu sili a adunâ tote datele pentru una elaboratu corespundietoriu si impregiurariloru topografice si impregiurariloru banale, cum s'aru putea mai bine de o potriva a se face, caci un'a mana spala pre cealalta si amendóue spala obrazulu. Unde este unu venitu mai bunu, de acolo vomu dá ajutoriu la cei mai seraci frati, caci frati suntemu si frati sa remanemu (sa traiesca.)

In sferaitu dloru, cu prea mare pretiu punu pre unu documentu istoricu, cá si unu omu privatu care are o mosia dela stramosii sei. si face ceva si mai complectu. Recomandamu ancá, amatoriloru de asemenea ocupatiuni, colectiunile lui Robert Ainswort (Thes. linguae latinae compend.) despre care Morcelli face o disertatiune maiestósa, a lui Maffei. Corsini, Piacentini, Muratori, &, pentru inscriptiunile Romane in genere; cara mai cu osebire, colectiunile lui Marsigli, Friedwalsky, Mannert si Seivert pentru inscriptiunile lui Friedwalsky; cara mai presusu de tóte, recomandamu Romaniloru ca, celu pucinu pe viitoru, sa nu mai sufere nimeni a se mai trata cu atata vandalismu inscriptiunile si monumentele vechi ce ne au lasatu strebunii nostri cá sa nu arate ce au facut densii pentru noi si ceea se suntemu noi datori a face pentru cei ce voru veni dupa noi; fruméa'a nóstra tiér'a, atatu de draga Romaniloru, cu totu vandalismulu ce a trecutu preste dens'a, o inca o mina avuta ce astépta studiulu archiologului.

Finimu acésta scurta prefacia, adaugundu ca rendurea acestei mici colectiuni de abreviatiuni sub forma alfabetica si despicarea unoru inscriptiuni, precum si repetarea loru este odata dupa literile unde se producu, le-am judecatu de necesse pentru a calificá mai bine acésta materia si a inlesni printr'acestu modu studiulu si cercetarea elementeloru din cari se compune.

Alexandru Zane.

(Va urma.)

Nr. 8891/civ. 1868. 3—3

Edictu.

Dela magistratulu urbanu si districtuale alu Brasiovului cá tribunalu se face cunoscutu, cumca la cererea dlui advocatu Nicolau Strevoiu, representantelui massei concursuale a lui Nicolau Gaitanariu, s'a aplacidatu licitarea mobilialoru, pretiósoru si a marfei ce se afla de facia nevendute si cari se tienu de mass'a concursuala a lui Nic. Gaitanariu. Spre scopulu acesta s'a ordinatu terminulu pe 31 Octobre a. c. Licitarea se va tiené in faci'a locului si se adauge, ca in terminulu acesta se voru vinde obiectele licitande si mai diosu de sum'a pretiuirei loru. —

Brasiova 10 Octobre 1868.

Dela magistratulu urbanu si districtuale cá tribunalu.

Nr. 1307 1868. 3—3

Escriere de concursu.

Pentru unu stipendiu de 60 fl. v. a. din fundationea fericitului Petru Maioru usuatu pana aci de Demetriu Todoru prin acest'a pana in 25 Octobre se escrie concursu.

Dela concurentii la acestu stipendiu se cere: cá se aiba testimonia scol. cu calculi de eminentia si portare morale buna.

2. Cá consangenii, cari voru avé preferintia, se documenteze legalmente gradulu de sangeneitate, in care se afla cu piulu fundatore.

Concurentii la acestu stipendiu au de asi tramite cererile loru concursuali instruate dupa recerintiele espresse in ordinatiunea consistoriale din 17 Augustu a. c. Nr. 1073 deja publicate in Nr. 62—63 pre terminulu prefipt la subinsemnatulu consistoriu mitropolitanu.

Blasiu 5 October 1868 s. n.

Consistoriulu mitropolitanu gr. cat. de Alb'a Iulia.

A. Schwarze et Bartha

piati'a Nr. 16,

recomanda onoratiloru sei musterii si onoratului publicu depositulu loru bine asortatu de marfa:

materii de cele mai moderne de paletóne, pantaloni si giletce.

Sususcrisii prin cumperator'a marfei, intreprinsa in persóna cu multa inlesnire atatu in laintru catu si afara din statu, se afla in stare a provedé pe onorabilii sei musterii sub cele mai efine conditiuni cu cea mai buna marfa si cu celu mai bunu folosu. G. 8—10

Cursurile la burs'a in 23. Oct. 1868 sta asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 50 cr. v.
Augsburg	—	—	113 „ 45 „
London	—	—	115 „ 40 „
Imprumutulu nationalu	—	57	40 „
Obligatiile metalice vechi de 5 %		58	40 „
Actiile bancului	—	775	— „
„ creditului	—	212	30 „

---

[1]) Descriptio Danubii.

[2]) Orbis antiquus ex tabula Theodosii.

[3]) Enciclopedia istorica, documenti, archeologia e belle arti. — Torino 1846.

[4]) Anticitatile romane.

[5]) Istriana, publicata in magazinulu istoricu pentru Dacia. — T. II.

Redactoru respundietoriu

JACOBU MURESIANU.

Editiunea: Cu tiparitulu lui

JOANE GÖTT si fiu HENRICU.